

Adaptarea politicilor fiscal la pandemia Covid 19 Crearea unui sistem fiscal adaptat la lumea digitală

Lilian ONESCU

Secretariatul General al Guvernului, București, România

onescul@yahoo.com

Daniela FLORESCU

Agenția Națională de Administrare Fiscală, București, România

danaflorescu70@gmail.com

Abstract

În actualul context generat de Pandemia Covid 19, statele membre au nevoie de venituri fiscale sigure pentru a investi în oamenii și întreprinderile afectate de criza sanitară. În același timp, trebuie eliminate obstacolele fiscale și stimulate întreprinderile din UE să inoveze, să investească și să se dezvolte. Având în vedere cele de mai sus, în iulie 2020, CE a adoptat Planul de acțiune, ce cuprine măsuri în vederea reducerii sarcinii administrative, a îmbunătățirii gradului de conformare fiscală și combaterii evaziunii fiscale. Plan de acțiune care vizează crearea unui sistem de impozitare mai echitabil, mai ușor de utilizat și mai adaptat la lumea noastră digitală. În cadrul articolului au fost utilizate instrumente specifice precum: clasificarea, sinteza, analiza comparativă, metodele inducției și deducției, reprezentarea grafică a evenimentelor și fenomenelor investigate. Articolul se adresează deopotrivă mediului universitar, celui academic, cât mai ales reprezentanților administrației fiscale și factorilor cu putere de decizie în corectarea inegalităților create de Pandemia Covid 19.

Cuvinte cheie: *facilitățile fiscale, lumea digitală, reducerea sarcinii administrative, sistem de impozitare*

1. Introducere

Pandemia COVID-19 a dus la scăderea tuturor economiilor țărilor la nivel mondial și, implicit, a economiei globale. În actualul context generat de Pandemia Covid 19, statele membre au nevoie de venituri fiscale sigure pentru a investi în oamenii și întreprinderile afectate de criza sanitară.

Istoria a evidențiat o creștere a taxelor după crizele economice înregistrate de-a lungul timpului, ceea ce nu este de dorit, cu atât mai mult cu cât luarea unor măsuri de austeritate prea curând ar împiedica o posibilă redresare economică.

Nevoia de venituri bugetare este tot mai mare. Atât contribuabilii, cât și guvernele vor dori în viitor stabilitate și vor pune accent pe sustenabilitatea anumitor tipuri de venituri fiscale care, pe fondul unor crize și tensiuni să aibe capacitatea financiară de a susține economia.

Urmare a crizei sanitare, lanțurile de aprovizionare concentrate la nivel global și procesele foarte dependente de oameni sunt reanalizate în acest moment. Automatizarea și robotizarea vor înlocui tot mai mult forța de muncă, cu efecte asupra impozitelor privind forța de muncă.

În prezent majoritatea guvernelor au elaborat programe/planuri de salvagardare economică pe termen mediu și lung care includ măsuri de adaptare a politicilor fiscale bazate pe:

- simplificarea regulilor pentru a facilita conformarea și administrarea;
- eficientizarea modului în care sistemul asigură o distribuire corectă a poverii fiscale;
- eliminarea din sistemul fiscal a distorsiunilor și a lacunelor.

Este mai important ca oricând ca statele membre să aibă venituri fiscale sigure, astfel încât să poată stimula întreprinderile să inoveze, să investească și să se dezvolte.

2. Pachetul de măsuri apt pentru a contribui la redresarea și creșterea economiei Europei

Având în vedere cele de mai sus, pe 15 iulie 2020, Comisia Europeană a adoptat Planul de acțiune [5], un nou pachet fiscal ambițios ce cuprine măsuri în vederea reducerii poverii administrative, a îmbunătățirii gradului de conformare fiscală și combaterii evaziunii fiscale. Planul de acțiune este construit pe doi piloni: cel al corectitudinii și cel al simplității și are ca principal scop crearea unui sistem de impozitare mai echitabil, mai ușor de utilizat și mai adaptat la lumea noastră digitală.

Planul de acțiune cuprinde cuprinde trei inițiative separate:

a) Planul de acțiune pentru o impozitare corectă și simplă care să sprijine veniturile din recuperare

Planul de acțiune fiscală - conține 25 de măsuri distincte. Aceste acțiuni vor sprijini contribuabili cinstiți, eliminând obstacolele la fiecare pas, de la înregistrare la raportare, plată, verificare și soluționarea litigiilor. Statele membre trebuie să pună în aplicare aceste inițiative între 2020 și 2024 pentru a face impozitarea mai echitabilă, mai simplă și mai adaptată la tehnologiile moderne.

Planul de acțiune fiscală stabilește măsuri pentru:

- reducerea poverii fiscale prin eliminarea sarcinilor administrative inutile pentru întreprinderile care operează pe piața unică. Simplificarea impozitelor va îmbunătăți mediul de afaceri, va spori competitivitatea afacerilor și va contribui la creșterea economică;

- îmbunătățirea conformării fiscale, prin aplicarea unor norme legislative flexibile, capabile a asigura venituri bugetare stabile;
- combaterea fraudei și evaziunii fiscale prin aplicarea unor reguli clare și a sporirii schimbului de informații între statele membre;
- promovarea drepturilor contribuabililor, prin creșterea gradului de conștientizare a drepturilor lor în temeiul legislației UE, simplificarea obligațiilor lor și facilitarea respectării acestora.

b) Revizuirea Directivei privind cooperarea administrativă (DAC7)

Comisia a propus modificarea Directivei privind cooperarea administrativă, pentru a extinde normele UE privind transparența fiscală la platformele digitale, ceea ce va asigura schimbul automat de informații între statele membre cu privire la veniturile generate de vânzătorii de pe platformele digitale. Acest lucru va permite autorităților naționale să identifice situațiile în care ar trebui să plătească impozite și va reduce, de asemenea, povara administrativă.

c) Comunicare privind buna guvernare fiscală în UE și nu numai

Comunicarea privind buna guvernare fiscală se concentrează pe promovarea unei impozitări corecte și pe limitarea concurenței fiscale neloiale în UE. Astfel, Comisia sugerează o reformă a Codului de conduită, care abordează concurența fiscală și abordează practicile fiscale dăunătoare din UE. De asemenea, propune îmbunătățirea listei privind jurisdicțiile necooperante din afara UE care refuză să respecte standardele convenite la nivel internațional. Codul de conduită subliniază, de asemenea, abordarea UE de a colabora cu țările în curs de dezvoltare în domeniul impozitării, în conformitate cu agenda de dezvoltare durabilă 2030.

3. Facilități fiscale acordate pentru a contribui la redresarea economiei în România

Având în vedere diminuarea volumului activității, în aproximativ toate domeniile (excepție sectorul construcții, cel al comerțului online și implicit al livrărilor la domiciliu), ca urmare a crizei sanitare declanșată în România la sfârșitul lunii februarie, Agenția Națională de Administrare Fiscală a luat o serie de măsuri în vederea susținerii activității agenților economici care-și desfășoară activitatea pe teritoriul României:

- au fost adoptate măsuri legislative în vederea diminuării efectelor economice resimțite de încetinirea activității economice la nivel național și internațional. Astfel, în temeiul Ordonanțelor de urgență a Guvernului nr. 29 [2] și 181 adoptate în 2020, nu se calculează și nu se datorează dobânzi și penalități de întârziere, pentru obligațiile fiscale scadente și neachitate începând cu data intrării în vigoare a prevederilor OUG nr. 29/2020 (martie 2020) și până la încetarea acestor măsuri (25 decembrie 2020, inclusiv), conform OUG nr. 181/2020). În toată această perioadă, contribuabilii au posibilitatea de a amâna momentul plății obligațiilor bugetare, fără consecințe fiscale;
- au fost adoptate măsuri legislative care au sprijinit menținerea conformării voluntare la plată, cum a fost spre exemplu acordarea bonificațiilor pentru

contribuabilii care și-au plătit diverse categorii de impozit: impozitul pe profit, impozitul pe veniturile microîntreprinderilor aferente trimestrului I al anului 2020, până la termenul scadent de 25 aprilie 2020 inclusiv, caz în care bonificația a fost de 5% pentru contribuabilii mari și 10% pentru celelalte categorii de contribuabili;

- prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2020 [3] au fost aprobate o serie de măsuri fiscale pentru contribuabilii care aveau în derulare înlesniri la plată, având în vedere faptul că aceștia se aflau deja în dificultate financiară la momentul acordării înlesnirilor, iar starea de urgență le-a îngreunat desfășurarea activității;
- prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.181/2020 [4] au fost aprobate o serie de măsuri fiscale:
- eșalonarea la plată pe o perioadă de cel mult 12 luni pentru obligațiile fiscale principale și accesorii a căror scadență/termen de plată s-a împlinit după data declarării stării de urgență și nestinse până la data eliberării certificatului de atestare fiscală;
- contribuabilii obligați la plata impozitului specific unor activități, potrivit Legii nr.170/2016 „privind impozitul specific unor activități” (din domeniile: hoteluri și alte facilități de cazare similare, restaurant, activități de alimentație), nu datorează impozit specific pentru perioada octombrie - 31 decembrie 2020.

De asemenea în cursul lunii iulie 2020, a fost aprobat „Planul operațional de recuperare a veniturilor al Agenției Naționale de Administrare Fiscală” [6], care cuprinde trei măsuri distincte:

a) Măsuri de salvagardare a veniturilor, dintre acestea amintim:

- asigurarea posibilității de înregistrare fiscală (inclusiv a modificărilor ulterioare) prin mijloace electronice, a tuturor categoriilor de contribuabili;
- analiza și identificarea domeniilor de activitate ce înregistrează descreșteri, stagnări sau creșteri ale activității;
- identificarea primilor mari plătitori (Top 100);
- identificarea primilor mari debitori (Top 100), la data efectuării analizei;
- actualizarea managementului arieratelor, în vederea creșterii gradului de conformare voluntară la plată și de colectare a creanțelor bugetare;
- efectuarea analizei de risc pentru contribuabilii care prezintă risc pentru administrația fiscal.

b) Asigurarea disponibilității serviciilor pentru contribuabili, acțiuni:

- dezvoltarea serviciilor electronice oferite contribuabililor, de exemplu: crearea posibilității depunerii on-line a tuturor declarațiilor/cererilor pentru persoane fizice și juridice; dezvoltarea funcționalităților SPV (Spațiu privat virtual) pentru persoane fizice; punerea în funcțiune a aplicației privind programarea on-line;
- organizarea de sesiuni de asistență pe pagina de Facebook a Agenției;
- organizarea de campanii de mediatizare, constientizare, de exemplu: publicarea de materiale informative, pe site-ul instituției, cu privire la

serviciile dezvoltate și funcționalitățile acestora, inclusiv instrucțiuni de utilizare; transmiterea de informații periodice contribuabililor, cu privire la avantajele utilizării serviciilor online (prin publicarea de texte „rulante” în SPV);

- identificarea de noi servicii ce pot fi oferite prin intermediul Call-center-ului (aplicație pentru mobil);
- analizarea modului în care se va acorda asistență digitalizată de tip Chatbot, prin Call-center.

c) Măsurile pentru susținerea proceselor de business, vizează continuitatea derulării activităților curente ale Agenției cu asigurarea condițiilor de securitate și sănătate pentru personal și a contribuabili.

Sunt avute în vedere acțiuni menite a optimiza activitatea ANAF, (inclusiv adaptarea la situația de criză sanitară traversată în această perioadă), spre exemplu:

- analizarea măsurilor întreprinse în perioada stării de urgență și implementarea în activitatea curentă a lecțiilor de bună practică;
- identificarea activităților ANAF mari consumatoare de resurse și propunerea optimizării acestora.

În prezent ANAF elaborează noua strategie pe termen mediu, obiectivul principal fiind *dezvoltarea unui parteneriat între ANAF și contribuabili*. Parteneriat în cadrul căruia ANAF își propune să ofere contribuabililor servicii de calitate și să scadă povara administrativă prin elaborarea unor proceduri simplificate și prietenoase, astfel încât aceștia din urmă să înțeleagă sarcinile fiscale pe care le au, să conștientizeze importanța declarării corecte și realizarea plății impozitelor și taxelor datorate bugetului de stat în termenul legal.

4. Analiza gradului de colectare a veniturilor la bugetul statului în perioada ianuarie–octombrie 2020 versus ianuarie–octombrie 2019

Analiza economică a efectelor provocate de criza sanitară, arată că la finalul celui de-al doilea trimestru al anului 2020, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2019 [1], în România:

- produsul intern brut a scăzut, în termeni reali, cu 10,5%;
- volumul cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației s-a diminuat cu 68,0%;
- volumul producției industriale s-a redus cu 26,8% și implicit, cifra de afaceri din industrie a scăzut cu 27,2%;
- volumul cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul, cu excepția autovehiculelor și a motocicletelor, a scăzut cu 7,3%;
- exporturile au scăzut cu 33,6%, iar importurile au scăzut cu 26,4%;
- valoarea schimburilor intracomunitare de bunuri a fost cu 33,0% mai mică la exporturi și cu 27,2% mai mică la importuri.

Toate aceste comprimări ale activității economice, coroborate cu măsurile fiscale luate de guvern în vederea sprijinirii agenților economici au avut o influență directă asupra gradului de conformare la plată a contribuabililor și implicit asupra

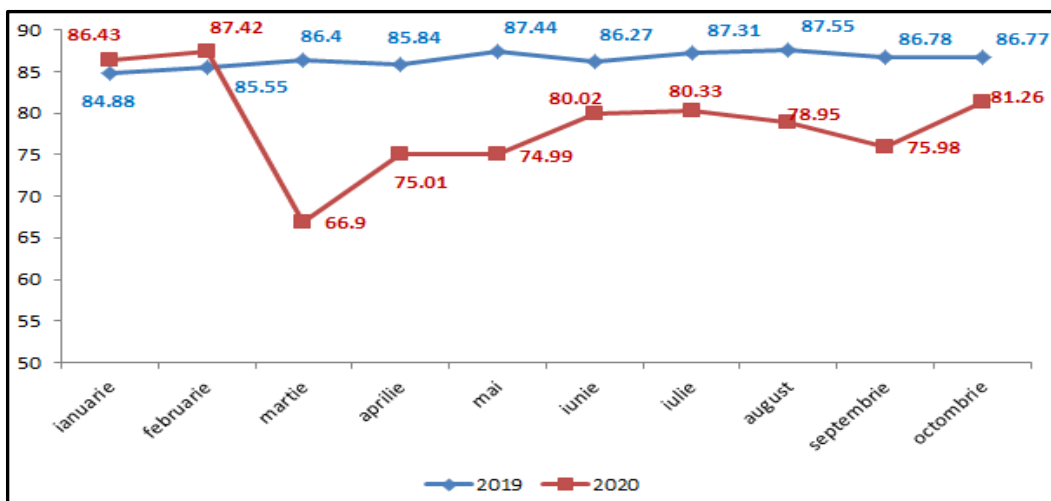
veniturilor colectate la buget. Situația lunară a încasărilor la bugetul consolidat în perioada ianuarie–octombrie 2020, comparativ cu perioada similară din 2019 este prezentată în tabelul următor:

Tabel 1. Încasări la bugetul consolidat în perioada ianuarie–octombrie 2020, comparative cu ianuarie–octombrie 2019

	2019			2020		
	Sume încasate în termen, aferente sumelor declarate (lei)	Sume declarate (de plată) (lei)	Grad realizare %	Sume încasate în termen, aferente sumelor declarate (lei)	Sume declarate (de plată) (lei)	Grad realizare %
ianuarie	21.250.953.769	25.035.452.700	84,88	23.652.626.871	27.367.798.791	86,43
februarie	15,617,393,403	18,255,949,127	85,55	17,921,961,751	20,500,716,660	87,42
martie	19.552.970.618	22.629.519.479	86,40	16.529.027.238	24.705.467.581	66,90
aprilie	21.656.904.903	25.229.189.945	85,84	20.152.899.275	26.865.469.498	75,01
mai	18.347.568.336	20.983.540.403	87,44	13.649.734.525	18.202.277.406	74,99
iunie	17.926.293.463	20.778.327.513	86,27	15.795.939.674	19.741.149.384	80,02
iulie	24.446.027.922	27.999.748.607	87,31	21.637.272.998	26.935.693.533	80,33
august	19.259.491.580	21.999.503.273	87,55	17.967.781.429	22.757.413.392	78,95
septembrie	18.701.225.079	21.551.303.476	86,78	16.728.061.145	22.015.093.957	75,98
octombrie	23.988.909.359	27.646.639.104	86,77	23.130.893.046	28.465.861.092	81,26

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de: <https://www.anaf.ro/>

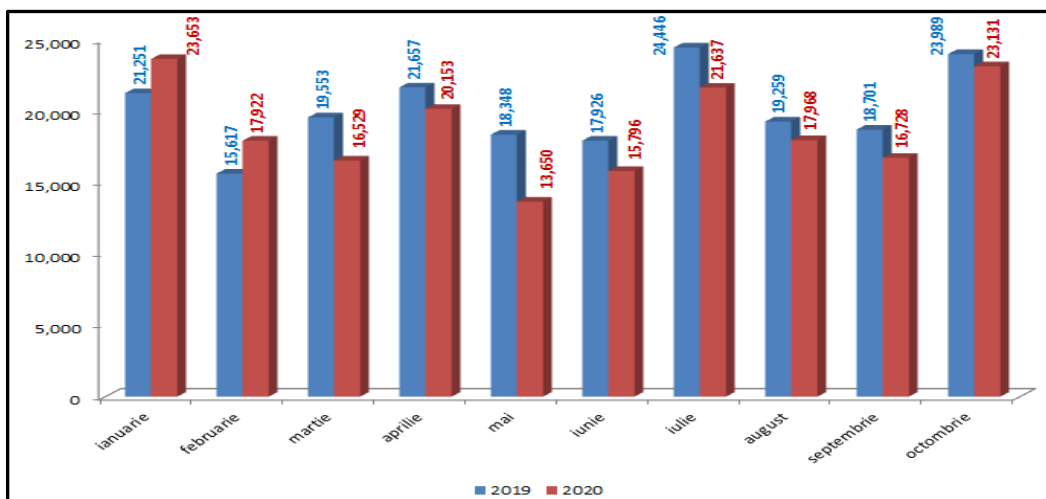
Analizând graficul privind gradul de conformare la plată în perioada ianuarie – octombrie 2020, comparativ cu aceeași perioadă a anului anterior, se observă că doar în lunile ianuarie și februarie s-a înregistrat un grad de conformare la plată mai mare comarativ cu nivelurile înregistrate în ianuarie și februarie 2019. În rest pentru toată perioada analizată indicatorul a înregistrat valori sub cele ale perioadelor similare anului anterior. Totodată, se observă că cel mai mic grad de conformare la plată a fost înregistrat în martie 2020, când doar 66,90% din sumele declarate de către contribuabili au fost plătite. Acest fapt este explicabil întrucât, pe 14 martie România a intrat în al treilea scenariu COVID-19, iar la 16 martie președintele țării a emis decretul de stabilire a stării de urgență, ceea ce a condus la diminuarea masivă a volumului anumitor activități economice, iar pentru altele chiar blocarea definitivă.

Fig.1. Gradul de conformare la plată

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de: <https://www.anaf.ro/>

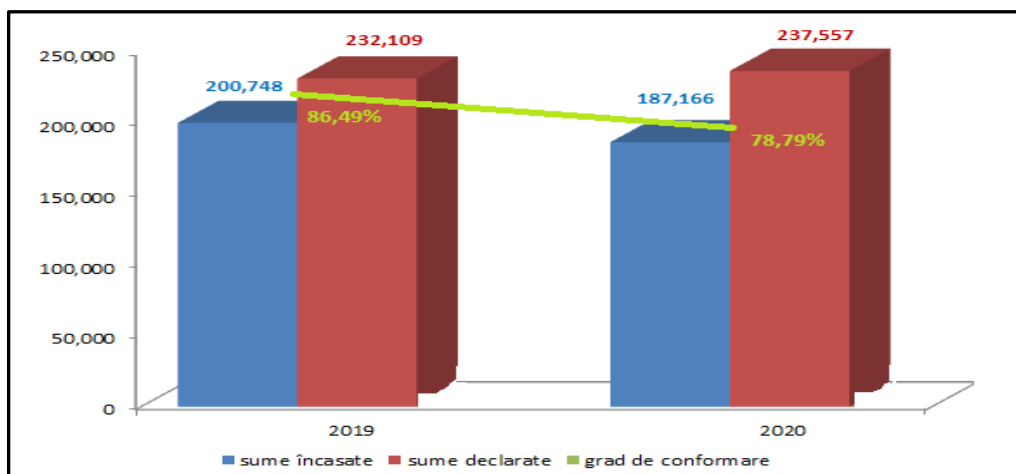
În ceea ce privește sumele colectate la buget, de asemenea, doar în ianuarie și februarie 2020 acestea au fost mai mari decât în 2019. În rest nivelul de încasare a fost mai mic. Cel mai mare decalaj a fost înregistrat în luna mai, când s-a încasat cu 4.697.833.811 lei mai puțin față de sumele încasate în mai 2019.

Fig.2. Total sume încasate în termen

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de: <https://www.anaf.ro/>

Pe totalul perioadei analizate încasările la buget au scăzut cu 13.581.540.480 lei, față de perioada ianuarie-octombrie 2019, iar gradul de conformare la plata obligațiilor fiscale în primele 10 luni ale anului 2020 comparativ cu perioada similară a anului 2019 a înregistrat o scădere de 7,70 puncte procentuale.

Fig. 3. Total sume încasate în termen, cumulată în primele 10 luni ale anului 2020, comparativ cu aceeași perioadă din 2019

Sursa: prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de: <https://www.anaf.ro/>

5. Concluzii

Fie că s-au concretizat în amânări, scutiri la plată sau alte înlesniri, facilitățile fiscale reprezintă o componentă decisivă a planurilor de sprijin economic pe care guvernele din toată lumea le-au aplicat în faza inițială de apariție a pandemiei, dar și în a doua etapă de repornire a activității. Toate statele europene și-au ajustat politicile fiscale pentru a răspunde rapid condițiilor economice atipice ale acestei perioade.

Chiar dacă, în această perioadă, nu au fost făcute modificări pe fond, criza pandemică, a accelerat procesul de adaptare a sistemului fiscal românesc la transformările aduse de tehnologie și digitalizare. În perioada următoare trebuie continuate eforturile de reformare a administrației fiscale și de informatizare.

References

- [1] Buletin Statistic Fiscal, trimestrul II (2020), https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Informatii_R/Buletin_statistic_fiscal2_23102020.pdf
- [2] Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 29/22 martie 2020 - privind unele măsuri economice și fiscal-bugetare, https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Informatii_R/oug_29_21032020.pdf
- [3] Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 48/9 aprilie 2020 - privind unele măsuri financiar-fiscale, https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OUG_48_2020.pdf
- [4] Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 181/22 octombrie 2020 - privind unele măsuri fiscal-bugetare, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene, https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/legislatie/OUG_181_2020.pdf
- [5] Plan de acțiune pentru o impozitare mai simplă și echitabilă, https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-taxation/eu-tax-policy-strategy/package-fair-and-simple-taxation_en: 28.10.2020
- [6] Plan de măsuri pentru eficientizarea colectării veniturilor la Bugetul General Consolidat, https://www.anaf.ro/anaf/internet/ANAF/info_publice/plan_masuri_colec_venit_bgc